

ÉRDEKES KÉRDÉSEK A VETÉLKEDŐ DÖNTŐJÉNEK SZÓBELI FORDULÓJÁRÓL

1. LEKOPPINTÓS JÁTÉK

Feladat: vitaminokra kellett információk alapján „ráismerni”. A játék lényege a következő: Az a csapat, amelyik már az első információ alapján eltalálja a kérdéses vitamint, 10 pontot kap, akik a második után, az 8 pontot, aki a harmadik után, az 6 pontot és így tovább. A csapatok csak egyszer tippelhetnek, mégpedig úgy, hogy tippjüket felírják egy papírra, és azt leadják. A papírok különböző színűek a szerint, hogy 10, 8, 6 pontos tippet adtak be. Az utolsó információ végén megmondjuk a helyes választ, és akkor derül ki az, hogy melyik csapat hány pontot is szerzett az adott játékrészben.

1.

1. Legalább kétféle hatású és kémiai összetételű anyagot értünk rajta	10 pont
2. A egyik anyaga szervezetben foszforhoz kötődve jut a szövetedbe	8 pont
3. Szabad állapotban az ideghártyában található	6 pont
4. A táplálékok közül élesztőben, májban, vesében van a legtöbb	4 pont
5. Hiányában bőrgyulladás, hajhullás, szemgyulladás, gyomorsavhiány lép föl	2 pont

Megoldás: B2 vitaminból riboflavin. (B2-nek hívják a nikotinsavamidot is)

2.

1. Zsírban oldódik, vízben nem
2. Kémiai összetételét tekintve fillokinon
3. A májban a protrombin termeléséhez szükséges
4. Az ember bélbaktériurnai általában eleget termelnek belőle
5. Hiányában véralvadási zavarok lépnek föl

Megoldás: K-vitamin

3.

1. Vízben oldódik
2. Nagyobb mennyiségben növényekben fordul elő
3. Szerepe a lebontó anyagcsere gyorsítása
4. Kezdetben szarvasmarha mellékveséjéből állították elő
5. Első kinyerője a magyar Szent-Györgyi Albert

Megoldás: C-vitamin

4.

1. Zsírban oldódó vitamin
2. Kémiailag négy izoprén polimer oxidált terméke
3. Hiányában a bőr erősen szarusodik
4. A szaruhártya is károsodik
5. Szürkületi vakság lép föl

Megoldás: A-vitamin

5.

1. Vízben oldódó vitamin
2. A vörös vérszövetek éréséhez szükséges
3. Kobalttartalmú
4. Hiánya vészes vérszegénységet okoz
5. Húsban, májban, joghurtban fordul elő

Megoldás: B12-vitamin

2. TOTO (14 pont)

Ma milyen állampolgárságú lenne?

A helyes válaszokat aláhúztuk.

1. Vesalius, a korszerű anatómia megalapozója?

1. belga   2. holland   X. olasz

2. Linné, a korszerű rendszertan megalapozója?

1. finn   2. norvég   X. svéd

3. Magellán, földrajzi felfedező?

1. portugál   2. spanyol   X. görög

4. Dalton, a korszerű atomelmélet megteremtője?

1. francia   2. angol   X. német

5. Bohr, a kvantummechanikai atommodell megalkotója?

1. svéd   2. dán   X holland

6. Keplerr, a bolygók keringésének leírója?

1. német   2. cseh   X. lengyel

7. Kopernikusz, a heliocentrikus világkép megalkotója?

1. olasz   2. görög   X. lengyel

8. Mendel, a genetika atyja?

1. osztrák   2. cseh   X. szlovák

9. Szwet, a kromatográfia módszerének kidolgozója?

1. finn   2. orosz   X. svéd

10. Mariotte, a gáztörvények egyik megfogalmazója?

1. francia   2. belga   X. angol

11. Lorenz, az etológia megteremtője

1. német   2. holland   X. osztrák

12. Loewenhook, az első mikroszkópos vizsgálatot végzők egyike?

1. holland   2. angol   X. dán

13. Cortez, utazó?

1. olasz   2. spanyol   X. portugál

+ 1. Malpighi, anatómus, a kiválasztószerv-rendszerek egyik tanulmányozója?

1. svájci   2. francia   X. olasz

3. Keressük Grant kapitány gyermekeit az Egyenlítő mentén hajózva. Fel kellett sorolni az Egyenlítő mentén lévő országokat. Minden jó ország 2 pontot ért, de minden rossz 2 pont levonást. Minusz pontot azonban senkinek nem adtunk.

A helyes válaszok: Equador, Kolumbia, Brazília, Gabon, Kongó, Zaire, Uganda, Kenya, Szomália, Indonézia.